

S. Sayısı : 124

İnekhanelere-2654 sayılı kanun hükümlerine göre mütedavil sermaye verilmesi hakkında kanun lâyihası ve Ziraat ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/116)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı: 6/2153

24 . VI . 1943

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reislğine

İnekhanelere 2654 sayılı kanun hükümlerine göre mütedavil sermaye verilmesi hakkında Ziraat vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 21 . VI . 1943 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesiyile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Ş. Saracoğlu

Mucip sebepler

Sığırlarımızın milli ziraat, beslenme ve endüstri ihtiyaçlarımızı en iyi bir şekilde karşılayabilmeleri ve dış pazarlarda iyi alıcı temin edilebilmesi için süt, et ve deri verimleriyle vasıflarının yükseltilmesini, çeki kuvvetlerinin arttırılmasını ve sayılarının çoğaltılmasını amaçlayan ıslah ve yetiştirme çalışmalarında lüzumlu olan daha kuvvetli ve daha verimli erkek ve dişi damızlıkları yetiştirmek üzere vekilligimizce umumî muvazene tahsisatiyle idare edilen inekhaneler kurulmuş bulunmaktadır.

Bugün mevcudu dört milyonu bulan ineklerimizin yüksek verimli ve yüksek vasıflı boğa ihtiyacı 30 baş ineğe bir baş boğa hesabıyla 134 000 baştır. Bu esas damızlık kadroları temin edildiği takdirde yılda en az % 10 ölüm ve damızlıktan çıkarma karşılığı olarak her yıl muntazaman 13 400 baş boğanın yetiştirilerek köylere verilmesi lâzımgelmektedir.

Bu kadar yüksek miktarda damızlıkların yalnız Devlet eliyle yetiştirilmesi çok geniş teşkilâta ve büyük masraflara lüzum göstereceğinden bu büyük işin memleketimizin teşkilâtına ve hayvan yetiştirme bünyesine uygun bir şekilde düzenlenerek Devletin bu ihtiyacın beşte biri nispetinde olan 2 600 baş elit damızlığı yetiştirmesi uygun görülmektedir.

Hayvan yetiştirme müesseselerinde her yıl % 80 doğum ve % 10 doğumdan sonra ölüm ve damızlık vasfını haiz olmayanlar ve % 50 erkek ve dişilik hesabıyla 100 inekten ancak 35 baş damızlık boğa yetiştirilebileceğinden Devlet müesseselerinden her yıl 2 600 baş elit boğa verilebilmesi için 7650 baş inek bulundurulması lüzumlu bulunmaktadır.

Buna karşılık hâlen kuruluş halinde bulunan 4 inekhanemizde 490 baş ve dört haramızda da yine 487 baş olmak üzere 977 baş inek vardır. Haralar hariç 6000 baş ineğin yetiştirilmesi için 14 aded inekhanenin kurulması icabetmektedir.

Vekilligimize bağlı fidan ve tohum yetiştirme müesseselerimizde bu gibi üretme vasıtalarına olan geniş ihtiyacımızı karşılamak üzere 1934 yılındanberi 2654 numaralı kanun hükümlerine göre tatbik edilmekte olan işler sermaye usulünden istifade edilerek bu müesseselerimiz bütçeye yük olmadan günden güne inkişaf etmektedir.

İnekhanelerimizden de tesisat ve damızlıkları tamamlanmış olanların ıslah kısımlarının üret-

me kısımlarından ayrılarak üretim kısımlarının umumî muvazeneden karşılanan işletme masraflarının mütedavil sermaye olarak verilmesi ileri yıllarda bu suretle bütçede tasarruf edilerek tahsisat ile bu gibi müesseselerin sayılarının arttırılması ve dolayısıyla damızlık yetiştirme işinin genişletilmesi imkânları elde edilecektir.

Bu esasa göre hazırlanan kanun lâyihasının ilişik olarak sunulduğunu saygı ile arz ederim.

Ziraat encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Ziraat encümeni
Esas No. 1/116
Karar No. 4

2 . VII . 1943

Yüksek Reislige

İnekhanelere 2654 sayılı kanun hükümlerine göre mütedavil sermaye verilmesi hakkında Ziraat vekilliğince hazırlanıp İcra Vekilleri Heyetinin 21 . VI . 1943 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan ve encümenimize havale buyurulan kanun lâyihası Veteriner Umum müdürü ve mütehasısı hazır buldukları halde okundu ve görüşüldü.

Sığırlarımızın memleket ziraatindeki önemi malumdur. Toprağın işlenmesinde bugünün başlıca iş görücüsü öküzdür.

Bunların her gün yükselen bakım masraflarına göre yaptıkları iş çok vakit emeği karşılayamamaktadır. Çünkü vasıflarını kaybetmişler ıslaha muhtaçtırlar.

Sığırlarımızın süt, et ve deri verimleriyle çeki kuvvetlerinin arttırılması hususunda kurulmuş ve kurulacak inekhanelerin görecekları işler çok büyüktür.

Sığırlarımızın ıslahı yolunda müsbet netice veren fakat sayılarının azlığından ihtiyacı kar-

şılayamıyan bu müesseselerin biran evvel memleketin muhtelif noktalarında kurulması ve her çeşit kolaylıklardan faydalanmaları en evvel gözönünde bulundurulacak ve memleket iktisadiyatıyla ilgili hususlardandır.

Bir çok müesseselerde tatbik edilmekte olan mütedavil sermaye kanunundan inekhanelerin de geniş ölçüde faydalanmalarını çok yerinde gören encümenimiz lâyihayı olduğu gibi kabul etmiştir.

Havalelerine göre Bütçe encümenine gönderilmek üzere Yüksek Reislige sunulur.

Ziraat En. Reisi	M. M.	Kâtip
İzmir	Manisa	Çanakkale
R. Köken	Y. Özey	S. Batu
Afyon K.	Bursa	Kırklareli
Dr. A. H. Selçül	A. Duru	Z. Akın
Kırşehir	Konya	Mardin
I. Turan	S. Çumralı	L. Ülkümen
Niğde	Süird	Zonguldak
R. Dolunay	A. E. Esen	H. Türkmen

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
Esas No. 1/116
Karar No. 72

15 . VII . 1943

Yüksek Reislige

İnekhanelere 2654 sayılı kanun hükümlerine göre mütedavil sermaye verilmesi hakkında Ziraat vekilliğince hazırlanan ve Başvekâletin

24 haziran 1943 tarih ve 6/2153 sayılı tezkere-siyle Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Encümenimize tevdi buyurulmakla Ziraat en-

cümeni mazbatasıyla birlikte ve Maliye ve Ziraat vekilliklerinin salâhiyetli memurları hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

Memlekette sığır cinsinin ıslahı için Ziraat vekilliğine alınmış tedbirlerin genişletilmesi ve bugün dahi çiftçinin başlıca vastasını teşkil eden öküz neslinin iyileştirilmesi maksadını bütçeye yük olmaksızın ve teşekkülleri mütedavil sermaye ile teşhiz suretiyle sağlamak Encümenimizce de yerinde görülmüştür. Kurulmuş bulunan dört inekhaneye tahsisi istenilen ellişer bin lira mütedavil sermayeyi peyderpey tamamlamağa Ziraat vekâleti bütçesi müsait olduğuna göre lâyihanın yazılışında «açılmış ve açılacak» yerine «kurulmuş ve kurulacak» yolunda bir tashihle kabulü uygun bulunmuştur.

Umumî Heyetin tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Bu. M. M.	Kâtip
Çorum	Konya	İstanbul
<i>İ. Eker</i>	<i>Dr. S. İrmak</i>	<i>F. Üymen</i>
Antalya	Aydın	Balıkesir
<i>N. E. Sumer</i>	<i>Gl. E. Alpman</i>	<i>S. Örgüevren</i>
Bitlis	Bursa	Çanakkale
<i>B. Osmu</i>	<i>Dr. S. Konuk</i>	<i>S. T. Arsal</i>
Diyarbakır	Edirne	Giresun
<i>R. Bekit</i>	<i>M. N. Gündüzalp</i>	<i>A. Sayar</i>
İstanbul	İstanbul	Manisa
<i>H. Kortel</i>	<i>İ. H. Ülkmen</i>	<i>F. Kurdoğlu</i>
Mardin	Yozgad	Zonguldak
<i>R. Erten</i>	<i>A. Sungur</i>	<i>H. A. Kuyucak</i>

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Inekhanelere 2654 numaralı kanun hükümlerine göre mütedavil sermaye verilmesi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Sığır yetiştirme işleri için açılmış ve açılacak inekhanelerden her birine en çok 50 000 liraya kadar mütedavil sermaye verilir. Bu sermayeler 2654 numaralı kanun hükümlerine göre idare olunur.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini yerine getirmeğe Ziraat ve Maliye vekilleri memurdur.

21 . VI . 1943

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>A. R. Türel</i>	<i>A. R. Artunkal</i>
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
	<i>N. Menemencioğlu</i>	<i>R. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>Yücel</i>	<i>S. Day</i>	<i>F. Sirmen</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. H. Alataş</i>	<i>S. H. Ürgüblü</i>	<i>Ş. R. Hatipoğlu</i>
Mü. V.		Ti V.
<i>A. F. Cebesoy</i>		<i>C. S. Siren.</i>

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Inekhanelere 2654 sayılı kanun hükümlerine göre mütedavil sermaye verilmesi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Sığır yetiştirme işleri için kurulmuş ve kurulacak inekhanelerden her birine en çok 50 000 liraya kadar mütedavil sermaye verilir. Bu sermayeler 2654 sayılı kanun hükümlerine göre idare olunur.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden mer'idir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Ziraat vekilleri memurdur.